

Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech (mimo covid-19) za 46. kalendářní týden, 8. - 14. 11. 2020

Communicable disease threats report, 8 - 14 November 2020, week 46

https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/communicable-disease-threats-report-14-nov-2020-public_0.pdf

1) Zdravotní hrozby v zemích EU/EEA a Velké Británii

- **Západonilská horečka (West Nile Fever, WNF) – monitoring sezóny 2020 v Evropě**

V týdnu od 6. do 12. listopadu 2020 nebyly z členských zemí EU hlášeny žádné případy onemocnění západonilskou horečkou u lidí, ani ze zemí sousedících s EU nebyly hlášeny žádné případy a ani úmrtí.

Dne 11. listopadu oznámilo Ministerstvo zdravotnictví v Nizozemí, že letos bylo diagnostikováno 7 osob s WNF. Jeden pacient se nakazil v okolí Arnhemu, ostatní byli infikováni v okolí Utrechtu. Všech pět nově hlášených případů onemocnění z Utrechtské oblasti bylo infikováno v červenci nebo srpnu. Pacient z oblasti Arnhemu onemocněl až v říjnu, když už byla sezóna přenosu téměř u konce. Vzhledem k tomu, že případ z oblasti Arnhemu nebyl dosud prostřednictvím TESSy nahlášen, není v současnosti zastoupen na mapách ani v Surveillance atlasu.

Od začátku sezóny 2020 do 12. listopadu 2020 bylo v zemích EU/EEA do systému TESSy nahlášeno celkem 315 případů západonilské horečky u lidí, z toho 36 úmrtí. Onemocnění západonilskou horečkou bylo hlášeno v těchto zemích: Řecko (143 případů onemocnění, z toho 22 úmrtí), Španělsko (77 případů onemocnění, z toho 7 úmrtí), Itálie (66 onemocnění, z toho 5 úmrtí), Německo (13x), Rumunsko (6 případů, z toho 1 úmrtí), Nizozemsko (6x), Maďarsko (3x), Bulharsko (1x, z toho 1 úmrtí) a Nizozemsko (1). Provincie Badajoz ve Španělsku, Pazardzhik v Bulharsku, region Utrecht v Nizozemsku a pět regionů v Německu (Barnim, Ostprignitz-Ruppin, Saalekreis, Halle (Saale) a Meissen) hlásily poprvé autochtonní případy infekce WNF u lidí. Všechny ostatní případy onemocnění byly hlášeny z oblastí, ve kterých byl zaznamenán výskyt i v minulých sezónách. Ze zemí sousedících s EU bylo hlášeno 17 případů onemocnění u lidí, všechny z Izraele.

Od počátku sezóny 2020 bylo hlášeno prostřednictvím systému ADNS (the Animal Disease Notification System) celkem 181 výskytů u koní, z toho ve Španělsku (137), v Německu (20), v Itálii (14), Francii (5), Portugalsku (2), Rakousku (2) a Maďarsku (1). U ptáků jsou od počátku sezóny hlášena 2 ohniska výskytu, obě z Bulharska.

- **Hodnocení rizika:** V sezóně 2020 byly případy západonilské horečky u lidí hlášeny z těchto zemí EU: Bulharsko, Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie, Nizozemsko, Rumunsko a Španělsko, kde probíhá enzootický cyklus přenosu mezi komáry a ptáky.

První záchyt nákazy WNF u ptáků v Nizozemsku na začátku tohoto roku a následné zjištění lidského případu onemocnění WNF potvrzuje další rozšíření cirkulace viru západonilské horečky (WNV) v Evropě; podobně po první detekci WNV u ptáka v Německu v roce 2018 následovalo hlášení lidských onemocnění WNF v roce 2019. Mohou být zjištěny u lidí i další případy onemocnění, ale v příštích týdnech budou pro přenos viru méně příznivé environmentální podmínky. V předchozích letech se poslední datum výskytu onemocnění obvykle pohybovalo mezi 41. a 46. kalendářním týdnem. V souladu s nařízením Komise 2014/110/EU, potenciální dárce krve, jiných tělních tekutin, tkání, orgánů, by měli podstoupit odběr až po uplynutí 28 dní po opuštění rizikové oblasti s výskytem WNF, pokud u nich není negativní výsledek vyšetření nukleových kyselin (NAT).

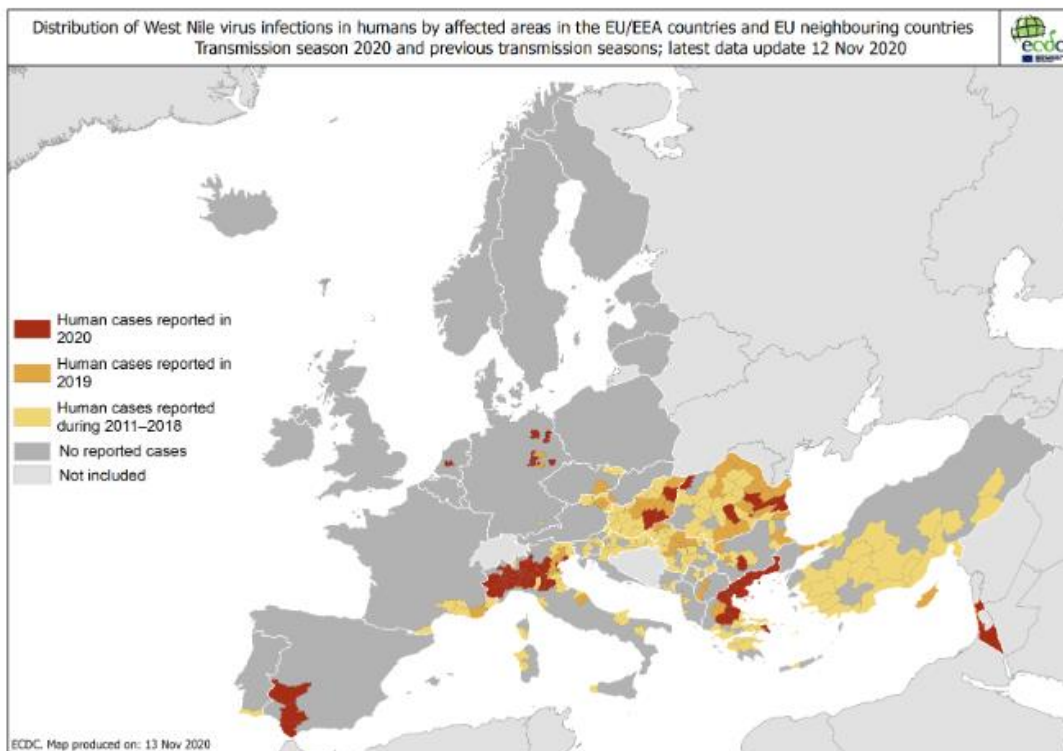
Akce: Během období přenosu zveřejňuje ECDC každý pátek soubor map přenosu WNF a epidemiologické údaje.

Odkazy: WNF Infection Atlas <https://www.ecdc.europa.eu/en/west-nile-virus-infection>

Zdroje: TESSy (The European Surveillance System), ADNS (Animal Disease Notification System)

Informace SZÚ: <http://www.szu.cz/tema/prevence/west-nile-virus>

Výskyt Západonilské horečky u lidí v postižených oblastech k 12. listopadu 2020, zdroj ECDC

- **Spalničky – monitoring v Evropě i ve světě**

Od předchozí měsíční aktualizace ve zprávě ECDC o přenosných nemocech (CDTR) ze dne 9. října 2020 bylo hlášeno 13 nových případů onemocnění spalničkami ze čtyř zemí EU/EEA

a Velké Británie: z Německa (9), Irska (1), Španělska (2) a Švédska (1). Ostatní státy nové případy spalniček ani úmrtí na spalničky nehlásily. Celkem byla hlášena v roce 2020 dvě úmrtí, obě z Bulharska.

Dne 6. listopadu 2020 UNICEF a Světová zdravotnická organizace (WHO) vydali naléhavou výzvu, aby se zabránilo vzniku závažných epidemií spalniček a dětské přenosné obrny. Epidemie covid-19 stále pokračuje, v celém světě narušuje vakcinační programy a tím u milionů zranitelných dětí vzniká zvýšené riziko onemocnění, kterým se dá předejít očkováním. Rutinní imunizace by měla být i nadále prováděna a udržena (pokud to umožní opatření v současné pandemii onemocnění covid-19).

V květnu 2019 klasifikovala WHO výskyt epidemií spalniček v celém evropském regionu jako mimořádnou událost 2. stupně. Dne 29. srpna 2019 Evropská regionální verifikační komise pro eliminaci spalniček a zarděnek (RVC) stanovila, že čtyři země (Albánie, Česká republika, Řecko a Velká Británie) ztratily status zemí, kde se nemoc již podařilo eliminovat.

Prohlášení: Měsíční zpráva o spalničkách zveřejněná v CDTR shrnuje nejnovější veřejně dostupné údaje o případech a ohniscích onemocnění, které jsou poskytovány jednotlivými orgány ochrany veřejného zdraví, případně médií. Tato zpráva je doplňkem k měsíční zprávě ECDC o spalničkách a zarděnkách, jež je zpracovávána na základě údajů, které běžně hlásí 30 zemí EU/EEA a Velká Británie do Evropského systému pro hlášení infekčních onemocnění (TESSy). Údaje uvedené ve dvou měsíčních zprávách se mohou lišit.

Epidemiologický souhrn pro země EU/EEA a Velkou Británii v roce 2020:

- Německo hlásilo 151 případů (do 8.11.2020)
- Irsko hlásilo 18 případů (do 31.10.2020)
- Španělsko hlásilo 92 případů (do 1.11.2020)
- Švédsko hlásilo 6 případů (do 10.11.2020)

Epidemiologický souhrn pro země mimo EU/EEA a Velkou Británii:

Globální přehled je k dispozici na webových stránkách WHO. Podle Regionálního úřadu WHO pro Afriku (AFRO) byla od 4. října 2020 (40. týden) hlášena ohniska spalniček v následujících zemích: Angola, Burundi, Kamerun, Středoafrická republika, Čad, Demokratická republika Kongo, Etiopie, Guinea, Keňa, Libérie, Mali, Mosambik, Niger, Nigérie a Jižní Súdán. Od WHO PAHO (Panamerická zdravotnická organizace) a WHO WPRO (oblast západního Pacifiku) nejsou k dispozici žádné informace o nových případech onemocnění spalničkami.

Hodnocení ECDC: Podstatný pokles případů spalniček hlášených zeměmi EU/EEA a Velkou Británií po březnu 2020 je v kontrastu s typickým sezónním výskytem spalniček, který na jaře v mírném podnebí vrcholí. Podobný pokles byl ve stejném období pozorován i v jiných zemích po celém světě. Pokles případů onemocnění spalničkami může být vysvětlen nedostatečným hlášením, nedostatečnou diagnostikou nebo opravdu došlo k poklesu onemocnění spalničkami v důsledku přímých nebo nepřímých účinků pandemických opatření proti covid-19. Za současných okolností je zásadní dosažení co nejvyšší možné proočkovanosti, aby se v budoucnu zabránilo dalším epidemiím spalniček.

Akce: ECDC monitoruje situaci ve výskytu spalniček prostřednictvím „epidemic intelligence“ činností, které doplňují pravidelnou měsíční zprávu o výskytu spalniček, zpracovávanou z dat hlášených do Evropského surveillance systému pro hlášení infekčních nemocí (TESSy) ze 30 zemí EU/EHP. ECDC zveřejnilo hodnocení rizik s názvem „Kdo je v EU/EEA ohrožen spalničkami?“ dne 28. května 2019.

1) Zdravotní hrozby mimo EU/EEA

• Ebola –jedenáctá epidemie –Demokratická republika Kongo (DRK) – 2020

Od vyhlášení 11. epidemie do 9. listopadu 2020 bylo v DRK evidováno celkem 130 případů onemocnění (119 potvrzených, 11 pravděpodobných), z toho 55 úmrtí: případy byly hlášeny z rovníkových provincií Bikoro (32), Bolenge (1), Bolomba (16), Bomongo (2), Iboko (4), Ingende (13), Lilanga Bobangi (6), Lolanga Mampoko (9), Lotumbe (17), Makanza (1), Mbandaka (25), Monieka (2) a Wangata (2). Mezi hlášenými případy byli i tři zdravotničtí pracovníci. Od zahájení očkovací kampaně dne 5. června 2020 bylo očkováno rVSV-ZEBOV-GP celkem 42 080 osob.

Poslední potvrzený případ onemocnění Ebolou v DRK byl hlášen 28. září z oblasti Makanza.

Historie: V období od května do července 2018 došlo v Mbandace, Bikoru a v provincii Equateur v DRK k deváté epidemii Eboly, v níž bylo zaznamenáno celkem 54 případů onemocnění, včetně 33 úmrtí. Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) aktuálně probíhající epidemie nemá souvislosti s 10. epidemií Eboly ve východní části země, v níž bylo zaznamenáno celkem 3 470 případů, včetně 2 287 úmrtí (byla vyhlášena 25. června 2020). Výsledky genetického sekvenování potvrzují, že 11. epidemie je novým samostatným ohniskem a zároveň je tedy 11. zaznamenanou epidemií Eboly v zemi od roku 1976, kdy byl virus poprvé objeven.

Hodnocení rizika - ECDC: Epidemie Eboly se objevují v DRK opakovaně, jelikož virus je přítomen ve zvířecích rezervoárech v mnoha částech země. Zásadní je zavedení opatření proti šíření onemocnění a vysoká úroveň surveillance, což jsou základní předpoklady pro podchycení a včasné přerušování dalšího přenosu. Vzhledem k okolnostem a dalším závažným epidemickým výskytům v zemi je provádění opatření velmi obtížné. Kromě epidemie Eboly je Demokratická republika Kongo současně zasažena pandemií covid-19, epidemií cholery, výskytem opičích neštovic, poliomyelitidy a bubonické formy moru.

Poznámka překladatele: Nejedná se o divoký poliovirus, ale o místní ohniska cirkulujícího od vakcinálního kmene derivovaného polioviru (cVDPV). WHO region Afrika byl certifikován jako polio-free 25.srpna 2020.

V minulosti byly případy Eboly v EU/EEA hlášeny většinou u zdravotnických pracovníků, kteří ošetřovali nemocné s Ebolou. Vzhledem k tomu, že v současnosti zasahují v epidemii převážně místní zdravotníci a je dostupná vakcína, existuje nízká pravděpodobnost infekce občanů EU/EEA. Celkové riziko přenosu pro obyvatele EU/EEA je velmi nízké, zejména při současných omezeních cestování.

Hodnocení rizika - WHO: Od 3. září hodnocení WHO uvádí, že je riziko velmi vysoké na regionální úrovni, vysoké na národní úrovni a nízké na globální úrovni. Nedostatek finančních prostředků a nedostatečné lidské zdroje omezují zavádění opatření, které dále komplikují stávky mezi místními zásahovými týmy a pokračující epidemie covid-19. Kromě toho zásahové týmy v současné době působí v logisticky náročném prostředí, kdy velká část postižených oblastí je přístupná pouze lodí nebo vrtulníkem a mají jen omezené telekomunikační kapacity. Mezi další problémy patří nedostatečné sledování úmrtí v komunitách, neoptimální klinická péče a limitace v oblasti laboratorních kapacit.

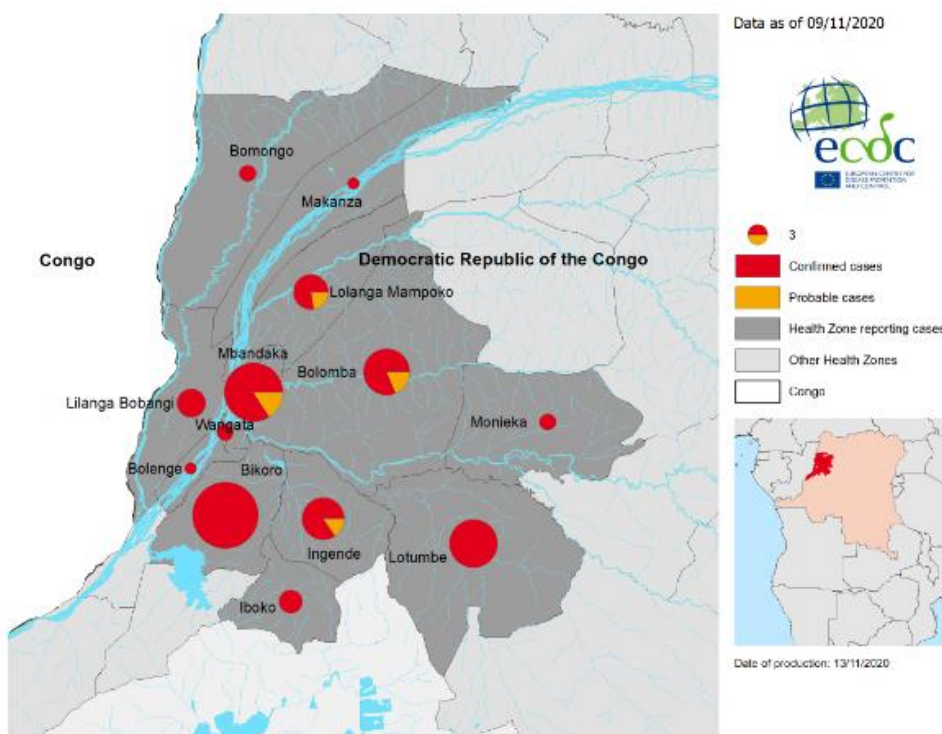
Akce: ECDC monitoruje situaci ve výskytu Eboly prostřednictvím „epidemic intelligence“ činností, dne 25. května 2018 ECDC publikovalo RRA k 9. epidemii Eboly v DRK:

<https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/17-05-2018-RRA-first-update-Ebola%20haemorrhagic%20fever-Democratic%20Republic%20of%20the%20Congo.pdf>

Jeden účastník programu EPIET působí v Ženevě (ústředí WHO) do 4. prosince 2020 a vzdáleně se podílí na řešení epidemie Eboly v DRK. Další dva účastníci programu EPIET působí přímo v DRK, jeden do 10. prosince 2020, druhý do 22.12.2020.

Zdroje: WHO DRC Twitter, WHO Afro Twitter, WHO Afro Sitrep, WHO Afro bulletin, WHO DON, WHO News item, Dr. Tedros

Geografická distribuce potvrzených a pravděpodobných případů onemocnění Ebolou, provincie Equateur, Demokratická republika Kongo, do 9. listopadu 2020, zdroj: ECDC

• Chřipka –monitoring sezóny 2020/2021

Týden 45/2020 (2. - 8. listopad 2020) - aktivita chřipky setrvala na mezisezónní úrovni. Viry chřipky byly nebo byly detekovány ve vzorcích od osob s respiračním onemocněním zachycených u lékařů primární péče v rámci sentinelového hlášení chřipky. Viry chřipky typu A i typu B byly sporadicky detekovány z jiných než sentinelových zdrojů (tj. nemocnice, školy, zařízení primární péče, která nejsou zapojena do sentinelového hlášení nebo pečovatelské domy a další instituce). V týdnu 45/2020 nebyly hlášeny žádné hospitalizované laboratorně potvrzené případy onemocnění chřipkou.

Přehled sezóny 2020–2021: V evropském regionu jako celku, od počátku sezóny zůstala aktivita chřipky na bazální úrovni. Celkem bylo na chřipkové viry pozitivně testováno 54 vzorků, jeden vzorek byl získán ze sentinelového zdroje a 53 z nesentinelových zdrojů sledování, byly zachyceny viry typu A (H1) pdm09, A (H3) a typu B. Z důvodu onemocnění chřipkou nebyly hlášeny žádné případy hospitalizace.

WHO zveřejnila doporučení pro složení vakcín proti chřipce, které mají být použity v sezóně 2020/2021 na severní polokouli. Na základě těchto doporučení by měly být ve srovnání s vakcínami proti chřipce 2019/2020 zařazeny komponenty viru chřipky A (H1N1) pdm09, A(H3N2) a B/Victoria.

Hodnocení ECDC: Hlášená aktivita chřipky zůstává na velmi nízké úrovni, stejná jako je obvykle pozorována během mezisezóny v letních měsících. Pandemie covid-19 ovlivnila v evropském regionu provádění zdravotní péče a testovací kapacity, což negativně ovlivnilo hlášení epidemiologických a virologických údajů o chřipce již během sezóny 2019/2020. Je běžné, že je aktivita chřipky v tomto ročním období nízká. Pokud však pandemie covid-19 bude pokračovat, je třeba prezentované údaje o chřipce interpretovat opatrně, zejména pokud jde o sezónní vzorce.

Akce: ECDC monitoruje aktivitu chřipky během zimní sezóny a publikuje týdenní zprávu na webových stránkách Flu News Europe. ECDC monitoruje chřipkovou aktivitu v evropském regionu WHO mezi 40. kalendářním týdnem roku 2020 a 20. týdnem roku 2021.

Zdroje: EuroMOMO (<https://www.euromomo.eu/>), Flu News Europe (<https://flunewseurope.org/>), Influenzanet (<http://influenzanet.info/#page/home>)

• Chřipka A (H5N1) – monitorování případů onemocnění u lidí

Dne 6. listopadu 2020 ohlásila WHO jeden případ ptačí chřipky A (H5N1) u roční dívky v provincii Saravane v Laosu. Dívka byla v kontaktu s domácí drůbeží. Od 13. října měla kašel, horečku a potíže s dýcháním, byla hospitalizována a 16. října 2020 jí byly odebrány vzorky k vyšetření. Dne 19. října byla dívka propuštěna z nemocnice. Všechny její blízké kontakty byly na chřipku A negativně testovány. Jedná se o třetí případ chřipky A (H5N1) u člověka hlášený z Laosu a první případ u člověka, který byl hlášený v roce 2020 na celém světě. Poslední evidovaný případ u člověka vyvolaný chřipkou A (H5N1) z Laosu byl hlášen v roce 2007. Podle FAO nebyla letos v Laosu zachycena chřipka A (H5N1) ani u drůbeže, ani u volně žijících ptáků, poslední zpráva o záchytu byla zveřejněna v roce 2018. Sousední Vietnam ohlásil v roce 2020 sporadické detekce A (H5N1) u ptáků.

Od ledna 2003 do 12. listopadu 2020 došlo k zachycení 862 laboratorně potvrzených případů infekce virem ptačí chřipky A (H5N1), včetně 455 úmrtí (case fatality rate-smrtnost: 52,8 %),

